

**Tekst Konvencije iz 1954.
o pravnom položaju osoba bez državljanstva**

---

s Uvodnim napomenama
iz Ureda
Visokog povjerenika
Ujedinjenih naroda za izbjeglice

UVODNE NAPOMENE
Iz Ureda
Visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice
(UNHCR)

GLAVNA SKUPŠTINA UJEDINJENIH NARODA sazvala je 1951. godine konferenciju opunomoćenika s ciljem sastavljanja međunarodnog ugovora o izbjeglicama i osobama bez državljanstva. Konvencija o statusu izbjeglica usvojena je iste godine, dok su međunarodni pregovori o potrebi zaštite osoba bez državljanstva nastavljeni. Konvencija o pravnom položaju osoba bez državljanstva usvojena je 28. rujna 1954. godine, a stupila je na snagu 6. lipnja 1960. godine. Ova Konvencija nudi okvir za međunarodnu zaštitu osoba bez državljanstva i predstavlja najsveobuhvatniju kodifikaciju prava osoba bez državljanstva na međunarodnoj razini.

Najznačajniji doprinos Konvencije iz 1954. međunarodnom pravu predstavlja njezina definicija „osobe bez državljanstva“ kao nekoga „tko se prema zakonima ne smatra državljaninom niti jedne države“. Onima koji potpadaju pod definiciju osoba bez državljanstva, Konvencija osigurava važne minimalne standarde postupanja. Prema Konvenciji, osobe bez državljanstva imaju ista prava kao i osobe s državljanstvom kada je riječ o slobodi vjeroispovijesti i obrazovanja njihove djece. Što se ostalih prava tiče, poput prava na udruživanje, prava na zapošljavanje i stanovanje, Konvencija osobama bez državljanstva jamči barem jednak tretman koji uživaju ostali stranci.

Kako bi se prevladala velika ranjivost koja pogađa ljude bez državljanstva i kako bi im se pomoglo u savladavanju praktičnih problema s kojima se suočavaju u svakodnevnom životu, Konvencija osobama bez državljanstva jamči pravo na slobodu kretanja na području države u kojoj zakonito borave i zahtijeva od država ugovornica da im osiguraju osobne i putne isprave. Osim toga, Konvencija zabranjuje protjerivanje osoba bez državljanstva koje se zakonito nalaze na državnom području neke države ugovornice. Budući da zaštita osobe bez državljanstva nije zamjena za posjedovanje državljanstva,

Konvencijom se zahtijeva da države olakšaju asimilaciju i naturalizaciju osoba bez državljanstva. Poput Konvencije iz 1951. o statusu izbjeglica, Konvencija iz 1954. izričito nalaže protjerivanje pojedinaca ako postoje ozbiljni razlozi na osnovu kojih se smatra da su u drugoj zemlji počinili zločin protiv mira, ratni zločin, zločin protiv čovječnosti ili neki drugi nepolitički zločin.

Ured Visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice ima obvezu pomoći izbjeglicama bez državljanstva budući da je osnovan 1. siječnja 1951. godine. Od trenutka stupanja na snagu Konvencije iz 1954. i Konvencije iz 1961. o smanjenju bezdržavljanstva, cijelim nizom rezolucija i zaključaka Glavne skupštine koje je donio Izvršni odbor u sklopu programa Visokog povjerenika, UNHCR-u je povjerena vodeća uloga u pomaganju osobama bez državljanstva koje nisu izbjeglice budući da se radi o posebnoj skupini osoba kojima je neophodna pomoć. UNHCR ima zadaću provoditi mjere identifikacije, sprečavanja i smanjenja bezdržavljanstva te mjere zaštite osoba bez državljanstva.

Konvencija iz 1954. o pravnom položaju osoba bez državljanstva i danas je od iznimne važnosti jer milijuni ljudi širom svijeta se i dalje suočavaju s ozbiljnim teškoćama zbog toga što su bez državljanstva. Međutim, premalen je broj država koje su potpisale ovu Konvenciju. U svjetlu poziva Visokog povjerenika na iskorjenjivanje problema bezdržavljanstva do 2024. godine, UNHCR je obnovio svoje napore potičući države na potpisivanje oba ugovora o bezdržavljanstvu. Konvencija iz 1954. državama daje praktična rješenja za ispunjavanje konkretnih potreba osoba bez državljanstva koja će im jamčiti sigurnost i dostojanstvo dok se ne riješi njihova situacija. Nužno je da odredbe ove Konvencije budu općepoznate i da se svi dionici pridruže UNHCR-u u poticanju na pristupanje Konvenciji i rješavanje teškog položaja osoba bez državljanstva diljem svijeta.

Informacije o pristupanju Konvenciji iz 1954. o pravnom položaju osoba bez državljanstva, Konvenciji iz 1961. o smanjenju bezdržavljanstva, kao i druge važne pojedinosti mogu se dobiti od UNHCR-a ili pročitati na njegovoj internetskoj stranici Refworld na www.refworld.org/statelessness.html.

Ženeva, svibanj 2014.

KONVENCIJA

o pravnom položaju osoba bez državljanstva

Preambula

DRŽAVE UGOVORNICE,

BUDUĆI da Povelja Ujedinjenih naroda i Opća deklaracija o ljudskim pravima, koje je Opća skupština Ujedinjenih naroda proglasila 10. prosinca 1948. godine, potvrđuju načelo prema kojem sva ljudska bića, bez diskriminacije, uživaju temeljna prava i slobode,

BUDUĆI da su Ujedinjeni narodi, u različitim situacijama iskazali duboku zabrinutost za osobe bez državljanstva te im pokušali osigurati najšire moguće uživanje temeljnih prava i sloboda,

BUDUĆI da su samo one osobe bez državljanstva, koje su istovremeno i izbjeglice, obuhvaćene Konvencijom o pravnom položaju izbjeglica od 28. srpnja 1951. godine te budući da postoje mnoge osobe bez državljanstva na koje se navedena Konvencija ne primjenjuje,

SMATRAJUĆI da je poželjno međunarodnim sporazumom regulirati i poboljšati pravni položaj osoba bez državljanstva,

SPORAZUMJELE su se kako slijedi:

POGLAVLJE I: Opće odredbe

Članak 1.

DEFINICIJA POJMA „OSOBE BEZ DRŽAVLJANSTVA“

1. U smislu ove Konvencije, pojam „osoba bez državljanstva“ je osoba koju nijedna država, na osnovu svog zakonodavstva, ne smatra svojom državljanicom ili državljaninom.
2. Ova Konvencija se ne primjenjuje na:
  - (i) osobe koje u ovom trenutku uživaju zaštitu ili pomoć tijela ili službi Ujedinjenih naroda osim zaštite ili pomoći Visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice, i to tako dugo dok uživaju takvu zaštitu ili pomoć;
  - (ii) na osobe kojima su nadležne vlasti države u kojoj imaju boravište priznale prava i obveze koje inače proizlaze iz državljanstva te zemlje;
  - (iii) na osobe za koje postoje ozbiljni razlozi na osnovu kojih se smatra:
    - (a) da su počinile zločin protiv mira, ratni zločin ili zločin protiv čovječnosti prema definicijama iz međunarodnih instrumenata koji su sastavljeni s ciljem donošenja odredbi o takvim zločinima;
    - (b) da su počinile težak nepolitički zločin izvan zemlje u kojoj imaju boravište i to prije njihova prihvata u dotičnu zemlju;
    - (c) da su odgovorne za djela koja su suprotna ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda.

Članak 2.

OPĆE OBVEZE

Svaka osoba bez državljanstva ima obveze prema zemlji u kojoj se zatekne, što posebno podrazumijeva poštivanje njezinih zakona i propisa te mjera koje se poduzimaju radi održavanja javnog reda.

Članak 3.

NEDISKRIMINACIJA

Države ugovornice će primjenjivati odredbe ove Konvencije na osobe bez državljanstva bez diskriminacije na osnovu rase, vjere ili zemlje podrijetla.

Članak 4.

VJERA

Države ugovornice će na svom državnom području prema osobama bez državljanstva postupati barem jednako blagonaklono kao i prema vlastitim državljanima kada je riječ o slobodi vjeroispovijesti i vjeronauku njihove djece.

Članak 5.

PRAVA PRIZNATA BEZ OBZIRA NA OVU KONVENCIJU

Ništa iz ove Konvencije ne može umanjiti prava i povlastice koje je država ugovornica priznala osobama bez državljanstva bez obzira na ovu Konvenciju.

Članak 6.

IZRAZ „U ISTIM OKOLNOSTIMA“

U smislu ove Konvencije, izraz „u istim okolnostima“ podrazumijeva da osoba mora ispuniti sve zahtjeve (uključujući one koji se odnose na trajanje i uvjete kratkog boravljenja ili nastanjivanja) koje bi neka osoba morala ispuniti u svrhu uživanja nekog konkretnog prava a da nije osoba bez državljanstva, osim zahtjeva koje zbog njihove prirode osoba bez državljanstva ne može ispuniti.

Članak 7.

IZUZEĆE OD UZAJAMNOSTI (RECIPROCITETA)

1. Osim u slučajevima kada su odredbe ove Konvencije povoljnije, država ugovornica će na osobe bez državljanstva primijeniti jednako postupanje koje se općenito primjenjuje na strance.
2. Po isteku boravka u trajanju od tri godine, sve osobe bez državljanstva izuzimaju se od primjene načela zakonodavne uzajamnosti na državnim područjima država ugovornica.
3. U slučaju nepostojanja uzajamnosti, svaka država ugovornica nastavlja dodjeljivati prava i povlastice osobama bez državljanstva na koje su već imale pravo na dan stupanja na snagu ove Konvencije za dotičnu državu.
4. Države ugovornice će, u slučaju nepostojanja uzajamnosti, blagonaklono ispitati mogućnost dodjeljivanja prava i povlastica osobama bez državljanstva, osim onih na koje imaju pravo na osnovu stavaka 2. i 3, te pitanje proširenja izuzeća od načela uzajamnosti na osobe bez državljanstva koje ne ispunjavaju uvjete iz stavaka 2. i 3.

Odredbe stavaka 2. i 3. odnose se na prava i povlastice iz članka 13, 18, 19, 21. i 22. ove Konvencije, kao i na prava i povlastice koje nisu predviđene ovom Konvencijom.

Članak 8.

IZUZEĆE OD PRIMJENE POSEBNIH MJERA

U odnosu na posebne mjere koje se mogu poduzimati protiv osobe, imovine ili interesa državljana ili bivših državljana neke strane zemlje, države ugovornice ih neće primjenjivati na osobu bez državljanstva isključivo zbog činjenice da je osoba prethodno posjedovala državljanstvo te strane zemlje. Države ugovornice kojima njihovo zakonodavstvo onemogućava primjenu općeg načela iz ovog članka, odobrit će, u slučajevima kada je to primjereno, takva izuzeća osobama bez državljanstva.

Članak 9.

PRIVREMENE MJERE

Nijedna odredba ove Konvencije ne sprečava državu ugovornicu da protiv neke konkretne osobe, u vrijeme rata ili u drugim teškim ili izuzetnim okolnostima, poduzme privremene mjere koje smatra nužnim u svrhu očuvanja nacionalne sigurnosti, dok dotična država ugovornica ne ustanovi da se radi o osobi bez državljanstva te da je nastavljanje poduzetih mjera u slučaju te konkretne osobe potrebno u interesu nacionalne sigurnosti.

Članak 10.

KONTINUITET BORAVIŠTA

1. Ako je osoba bez državljanstva tijekom Drugog svjetskog rata bila prog-nana i prisilno premještena na državno područje neke države ugovornice te tu i dalje boravi, trajanje takvoga prisilnog boravka smatra se zakonitim boravištem na državnom području te države.
2. Ako je osoba bez državljanstva tijekom Drugog svjetskog rata bila prog-nana s državnog područja neke države ugovornice i potom se, prije stupanja na snagu ove Konvencije, vratila na to državno područje kao mjesto boravka, razdoblje prije i nakon prisilnog premještanja smatra se neprekidnim u bilo koju svrhu za koju se traži neprekidno mjesto boravka.

Članak 11.

POMORCI BEZ DRŽAVLJANSTVA

U slučaju osoba bez državljanstva koje su u redovnoj službi kao članovi posade broda koji plovi pod zastavom neke države ugovornice, ta će država ugovornica blagonaklono razmotriti njihovo nastanjivanje na svom državnom području, izdati im putne isprave ili odobriti njihov privremeni prihvat na svom državnom području, posebice s ciljem olakšavanja njihova nastanjivanja u nekoj drugoj zemlji.

POGLAVLJE II: Pravni položaj

Članak 12.

OSOBNİ STATUS

1. Osobni status osobe bez državljanstva uređen je zakonom zemlje prebivališta, ili ako osoba nema prebivalište, zakonom zemlje u kojoj ima boravište.
2. Država ugovornica će poštivati prethodno stečena prava osobe bez državljanstva koja proizlaze iz njezina osobnog statusa, posebice prava koja se stječu brakom, pod uvjetom da su, ako je potrebno, ispunjene formalnosti predviđene zakonodavstvom te države, te da se radi o pravu koje bi zakon te države priznao i da nije riječ o osobi koja je ostala bez državljanstva.

Članak 13.

POKRETNİ I NEPOKRETNİ IMOVINA

Države ugovornice će osobi bez državljanstva osigurati najbolje moguće postupanje, u svakom slučaju ne nepovoljnije od onog koje se općenito pruža strancima u istim okolnostima kada je riječ o stjecanju pokretne i nepokretne imovine i drugim imovinskim pravima te pravima koja se odnose na zakup i ostale ugovore čiji su predmet pokretna i nepokretna imovina.

Članak 14.

UMJETNIČKA PRAVA I INDUSTRIJSKO VLASNIŠTVO

U odnosu na zaštitu industrijskog vlasništva, poput izuma, nacрта ili modela, žigova, trgovačkih naziva te prava na zaštitu književnih, umjetničkih ili znanstvenih radova, osobi bez državljanstva, u zemlji u kojoj uobičajeno

boravi, pruža se jednaka zaštita kao i njezinim državljanima. Na državnom području bilo koje druge države ugovornice, osobi bez državljanstva na tom se državnom području pruža jednaka zaštita kao i državljanima zemlje u kojoj dotična osoba ima uobičajeno boravište.

Članak 15.

PRAVO UDRUŽIVANJA

Kada je riječ o udruživanju u nepolitičke i neprofitne udruge i sindikate, države ugovornice osobama bez državljanstva, koje zakonito borave na njihovom državnom području, osiguravaju najpovoljnije moguće postupanje, u svakom slučaju ne nepovoljnije od onog koje se općenito pruža strancima u istim okolnostima.

Članak 16.

PRISTUP SUDOVIMA

1. Osoba bez državljanstva ima slobodan pristup sudovima na državnim područjima svih država ugovornica.
2. U državi ugovornici u kojoj ima uobičajeno boravište, osoba bez državljanstva uživa isto postupanje kao i državljani te države u pitanjima koja se tiču pristupa sudovima, uključujući pravnu pomoć i oslobođenje od aktorske kaucije (*cautio judicatum solvi*).
3. U pitanjima iz stavka 2, osobi bez državljanstva će se u svim državama, izuzev one u kojoj ima uobičajeno boravište, osigurati isto postupanje kao i državljaninu zemlje njezinog uobičajenog boravišta.

POGLAVLJE III: Plaćeni rad

Članak 17.

RAD ZA PLAĆU

1. Države ugovornice osobama bez državljanstva, koje zakonito borave na njihovom državnom području, kada je riječ o pravu na rad za plaću, osiguravaju najbolje moguće postupanje, u svakom slučaju ne nepovoljnije od onog koje se općenito osigurava strancima u istim okolnostima.
2. Države ugovornice blagonaklono pristupaju izjednačavanju prava svih osoba bez državljanstva s pravima svojih državljana, posebice onih osoba bez državljanstva koje su ušle na njihovo državno područje kroz programe zapošljavanja ili imigracijske programe.

Članak 18.

SAMOZAPOŠLJAVANJE

Države ugovornice, kada je riječ o pravu na angažman za vlastiti račun u poljoprivredi, industriji, obrtu ili trgovini ili osnivanju trgovačkih ili industrijskih tvrtki, osobama bez državljanstva koje zakonito borave na njihovom državnom području, osiguravaju najbolje moguće postupanje, u svakom slučaju ne nepovoljnije od onog koje se općenito pruža strancima u istim okolnostima.

Članak 19.

SLOBODNA ZANIMANJA

Svaka država ugovornica, osobama bez državljanstva koje zakonito borave na njezinom državnom području i posjeduju diplome koje priznaju nadležne vlasti te države, a žele se baviti slobodnim zanimanjem, osigurava najbolje moguće postupanje, u svakom slučaju ne nepovoljnije od onog koje općenito pruža strancima u istim okolnostima.

POGLAVLJE IV: Skrb

Članak 20.

OGRANIČENO SNABDIJEVANJE

U slučaju ograničenog snabdijevanja koje se odnosi na cjelokupno stanovništvo i regulira opću opskrbu deficitarnim proizvodima, osobe bez državljanstva uživaju isto postupanje kao i osobe s državljanstvom.

Članak 21.

STANOVANJE

Što se tiče stanovanja, države ugovornice će, ako je ovo pitanje uređeno zakonima i propisima ili je predmet kontrole javnih vlasti, osobama bez državljanstva koje zakonito borave na njihovom državnom području, osigurati najbolje moguće postupanje, u svakom slučaju ne nepovoljnije od onog koje se općenito pruža strancima u istim okolnostima.

Članak 22.

OPĆE OBRAZOVANJE

1. Što se osnovnog obrazovanja tiče, države ugovornice osobama bez državljanstva jamče postupanje jednako onom koje pružaju svojim državljanima.
2. Države ugovornice osobama bez državljanstva osiguravaju najbolje moguće postupanje, u svakom slučaju ne nepovoljnije od onog koje se općenito pruža strancima u istim okolnostima i to ne samo u pogledu osnovnog obrazovanja, već i u pogledu mogućnosti studiranja, priznavanja svjedodžbi inozemnih škola, diploma i stjecanja akademskih stupnjeva, oslobođenja od pristojbi i troškova te dobivanja stipendija.

Članak 23.

SOCIJALNA POMOĆ

Države ugovornice osobama bez državljanstva koje zakonito borave na njihovom državnom području kod dodjele socijalne pomoći osiguravaju isto postupanje kao i svojim državljanima.

Članak 24.

RADNO ZAKONODAVSTVO I SOCIJALNO OSIGURANJE

1. Države ugovornice osobama bez državljanstva koje zakonito borave na njihovom državnom području osiguravaju jednako postupanje kao i svojim državljanima kada je riječ o sljedećim pitanjima:
  - (a) u mjeri u kojoj su ova pitanja uređena zakonima ili propisima, ili su predmet kontrole upravnih vlasti: plaće, uključujući obiteljske naknade ako su dio plaće, radni sati, prekovremeni rad, plaćeni godišnji odmor, ograničenje rada kod kuće, minimalna dob pri zapošljavanju, naukovanje i obuka, ženski poslovi i poslovi za mlade te uživanje povlastica kolektivnog pregovaranja;
  - (b) socijalno osiguranje (zakonske odredbe koje se tiču zapošljavanja, povreda na radu, profesionalnih bolesti, materinstva, bolesti, invalidnosti, starosti, smrti, nezaposlenosti, obiteljskih obveza i svih ostalih izvanrednih situacija koje, u skladu s nacionalnim zakonima i propisima, pokriva sustav socijalnog osiguranja), uz sljedeća ograničenja:
    - (i) mogu postojati dogovarajući aranžmani za utvrđivanje stečenih prava i prava tijekom stjecanja;
    - (ii) nacionalni zakoni ili propisi države boravka mogu propisivati posebne aranžmane u smislu davanja ili dijela davanja koji se u cijelosti isplaćuju iz javnih sredstava, te naknada koje se isplaćuju osobama koje ne ispunjavaju uvjete za doprinose propisane za stjecanje prava na redovnu mirovinu.
2. Činjenica da se mjesto boravka korisnika nalazilo izvan područja države ugovornice, ne utječe na pravo na naknadu u slučaju smrti osobe bez državljanstva koja je posljedica povrede na radu ili profesionalne bolesti.

3. Države ugovornice prenose na osobe bez državljanstva davanja na osnovu s njima sklopljenih ugovora, ili ugovora koji će u budućnosti biti s njima sklopljeni, a koji se tiču očuvanja stečenih prava i prava u postupku stjecanja socijalne sigurnosti prema uvjetima koji se odnose na državljane države ugovornice koja je potpisnica takvih ugovora.

4. Države ugovornice pokazuju, u mjeri u kojoj je to moguće, posebnu blagonaklonost kod prijenosa davanja iz sličnih ugovora koji su u bilo kojem trenutku na snazi između država ugovornica i onih koje to nisu.

POGLAVLJE V: Administrativne mjere

Članak 25.

ADMINISTRATIVNA POMOĆ

1. Ako ostvarivanje prava osobe bez državljanstva normalno iziskuje pomoć stranih vlasti kojima se ne može obratiti, država ugovornica na čijem državnom području osoba boravi, pobrinut će se da joj potrebnu pomoć pruže njezine vlasti.
2. Vlast ili vlasti iz stavka 1. izdat će ili se pobrinuti da se osobama bez državljanstva pod njihovim nadzorom izdaju isprave ili potvrde koje nacionalne vlasti izravno ili posredno uobičajeno izdaju strancima.
3. Tako izdane isprave ili potvrde zamjenjuju službene dokumente koje nacionalne vlasti izravno ili posredno izdaju strancima te se priznaju kao vjerodostojne ako se ne dokaže suprotno.
4. U slučaju ovakvoga iznimnog postupanja prema osobama slabijeg imovinskog stanja, za navedene usluge može se naplatiti pristojba koja će biti umjerena i primjerena naknadi koja se za slične usluge naplaćuje vlastitim državljanima.
5. Odredbe ovog članka ne dovode u pitanje članke 27. i 28.

Članak 26.

SLOBODA KRETANJA

Svaka država ugovornica osobama bez državljanstva koje zakonito borave na njezinom državnom području osigurava pravo na izbor mjesta boravka i na slobodno kretanje na njezinom državnom području u skladu s propisima koji se inače, u jednakim okolnostima, primjenjuju na strance.

Članak 27.

OSOBNJE ISPRAVE

Države ugovornice svakoj osobi bez državljanstva, koja se zatekne na njihovom državnom području bez valjane putovnice, izdaju osobne isprave.

Članak 28.

PUTOVNICE

Države ugovornice osobama bez državljanstva, koje zakonito borave na njihovom državnom području, izdaju putovnice u svrhu putovanja izvan njihova državnog područja, osim ako uvjerljivi razlozi u pogledu nacionalne sigurnosti ili javnog reda ne nalažu drugačije. Kod izdavanja ovih dokumenata primjenjuju se odredbe iz Dodatka ovoj Konvenciji. Države ugovornice mogu izdati putovnicu i svakoj drugoj osobi bez državljanstva na njihovom državnom području; one će s posebnom blagonaklonošću pristupiti izdavanju putovnica osobama bez državljanstva koje se nalaze na njihovom državnom području, a ne mogu dobiti putovnicu u zemlji njihova zakonitog boravišta.

Članak 29

POREZNE OBVEZE

1. Države ugovornice osobama bez državljanstva neće naplaćivati pristojbe, naknade ili poreze bilo koje vrste koji su drugačiji ili veći od onih koji se u sličnim situacijama naplaćuju ili se mogu naplatiti vlastitim državljanima.
2. Odredbe iz prethodnog stavka ne sprečavaju primjenu zakona i propisa na osobe bez državljanstva kada je riječ o naknadama za izdavanje administrativnih isprava strancima, uključujući osobne isprave.

Članak 30.

PRIJENOS IMOVINE

1. Država ugovornica, u skladu sa svojim zakonima i propisima, dopušta osobama bez državljanstva prijenos imovine koju su unijele na njezino državno područje u neku drugu državu koja im je odobrila ponovno nastanjanje.

2. Država ugovornica će s posebnom blagonaklonošću rješavati zahtjeve osoba bez državljanstva za prijenos imovine bez obzira gdje se nalazili, a koji je nužan radi njihova preseljenja u drugu državu koja im je odobrila nastanjanje.

Članak 31.

PROTJERIVANJE

1. Države ugovornice neće protjerivati osobe bez državljanstva koje zakonito borave na njihovu državnom području osim iz razloga nacionalne sigurnosti ili javnog reda.
2. Do protjerivanja osoba bez državljanstva može doći samo na osnovu odluke donijete u zakonskom postupku. Osim u slučajevima kada uvjerljivi razlozi nacionalne sigurnosti nalažu drugačije, osobi bez državljanstva mora se omogućiti podnošenje dokaza o nedužnosti, ulaganje žalbe i pravo da bude zastupana pred nadležnim tijelom, osobom ili osobama koje je nadležno tijelo u tu svrhu imenovalo.
3. Države ugovornice osobi bez državljanstva odobravaju razuman rok za podnošenje zahtjeva za zakoniti prihvata u drugu državu. Države ugovornice pridržavaju pravo da do tog roka primjenjuju interne mjere koje smatraju potrebnima.

Članak 32.

PRIROĐENJE

Države ugovornice će koliko god je to moguće olakšati asimilaciju i prirođenje osoba bez državljanstva. Uložiti će veliki napor kako bi ubrzale postupak dodjeljivanja državljanstva i maksimalno snizile naknade i troškove tog postupka.

POGLAVLJE VI: Završne odredbe

Članak 33.

INFORMACIJE O NACIONALNOM ZAKONODAVSTVU

Države ugovornice će Glavnom tajniku Ujedinjenih naroda dostaviti zakone i propise koje su donijele kako bi osigurale primjenu ove Konvencije.

Članak 34.

RJEŠAVANJE SPOROVA

Svi eventualni sporovi između potpisnica ove Konvencije koji se odnose na njezino tumačenje ili primjenu i ne mogu se riješiti na drugačiji način, bit će upućeni Međunarodnom sudu na zahtjev bilo koje od strana u sporu.

Članak 35.

POTPISIVANJE, RATIFIKACIJA I PRISTUPANJE

1. Ova je Konvencija otvorena za potpisivanje u sjedištu Ujedinjenih naroda do 31. prosinca 1955. godine.
2. Konvencija je otvorena za potpisivanje u ime:
  - (a) svake države članice Ujedinjenih naroda;
  - (b) svake druge države pozvane da sudjeluje na Konferenciji Ujedinjenih naroda o statusu osoba bez državljanstva; i
  - (c) svih država kojima Opća skupština Ujedinjenih naroda može uputiti poziv za potpisivanje ili pristupanje.

3. Ova Konvencija podliježe ratifikaciji, a isprave o ratifikaciji se polažu kod Glavnog tajnika Ujedinjenih naroda.

4. Ova Konvencija je otvorena za pristupanje državama navedenim u stavku 2. ovog članka. Pristup stupa na snagu polaganjem isprave o pristupanju kod Glavnog tajnika Ujedinjenih naroda.

Članak 36.

KLAUZULA O TERITORIJALNOJ PRIMJENI

1. Svaka država može, prilikom potpisivanja, ratifikacije ili pristupanja izjaviti da se primjena ove Konvencija proširuje na sva ili na bilo koje područje za koje je ona odgovorna u međunarodnim odnosima.

2. U bilo kojem trenutku nakon proširenja o kojem je upućena izjava Glavnom tajniku Ujedinjenih naroda, ova Konvencija stupa na snagu devedesetog dana od dana kada je Glavni tajnik Ujedinjenih naroda primio spomenutu izjavu, ili od dana stupanja na snagu Konvencije u državi o kojoj je riječ, ovisno o tome što je kasnije.

3. U odnosu na područja na koja se primjena ove Konvencije ne proširuje u trenutku potpisivanja, ratifikacije ili pristupanja, svaka država o kojoj je riječ razmatra mogućnost poduzimanja potrebnih koraka za proširenje primjene ove Konvencije na konkretno područje što podrazumijeva, gdje to proizlazi iz ustavnih razloga, pristanak vlade koja upravlja spomenutim područjem.

Članak 37

FEDERALNA KLAUZULA

Ako se radi o saveznoj ili ne-unitarnoj državi, primjenjuju se sljedeće odredbe:

- (a) u odnosu na članke ove Konvencije čija je primjena u nadležnosti zakonodavstva saveznih vlasti, obveze savezne vlade su u tom smislu jednake kao i one koje pripadaju potpisnicama koje nisu savezne države;

- (b) u odnosu na članke ove Konvencije čija je primjena u nadležnosti zakonodavstava konstitutivnih država, županija ili kantona koji, prema ustavnom uređenju federacije, nisu obvezni poduzimati zakonodavne mjere, savezna vlada će, uz svoju preporuku, što je prije moguće vlastima tih država, županija ili kantona skrenuti pozornost na te članke;
- (c) savezna država koja je potpisnica ove Konvencije, na zahtjev bilo koje druge države ugovornice, posredstvom Glavnog tajnika Ujedinjenih naroda, dostavlja izjavu o zakonu i praksi koji su na snazi u saveznoj državi i njezinim konstitutivnim jedinicama u pogledu bilo koje konkretne odredbe Konvencije, ukazujući istovremeno na opseg u kojem se ta odredba provodi u zakonodavnim ili drugim postupcima.

Članak 38.

REZERVE

1. U trenutku potpisivanja, ratifikacije ili pristupanja, bilo koja država može uložiti rezerve na članke Konvencije, osim na članke 1, 3, 4, 16(1) i članke od 33. do, uključivo, 42.
2. Država koja uloži rezervu u skladu sa stavkom 1. ovog članka može u bilo kojem trenutku povući uloženu rezervu na osnovu odgovarajuće izjave upućene Glavnom tajniku Ujedinjenih naroda.

Članak 39.

STUPANJE NA SNAGU

1. Ova Konvencija stupa na snagu devedesetog dana od datuma polaganja šeste isprave o ratifikaciji ili pristupanju.
2. Za svaku državu koja ratificira ili pristupi Konvenciji nakon polaganja šeste isprave o ratifikaciji ili pristupanju, Konvencija stupa na snagu devedesetog dana od dana kada je ta država položila svoju ispravu o ratifikaciji ili pristupanju.

Članak 40.

OTKAZIVANJE

1. Svaka država ugovornica može u bilo kojem trenutku otkazati ovu Konvenciju slanjem obavijesti Glavnom tajniku Ujedinjenih naroda.
2. Otkaz za državu članicu stupa na snagu godinu dana od datuma njezinog primitka od strane Glavnog tajnika Ujedinjenih naroda.
3. Svaka država ugovornica koja je dala izjavu ili obavijest iz članka 36. može, u bilo kojem trenutku nakon toga, obavijestiti Glavnog tajnika Ujedinjenih naroda da se Konvencija prestaje primjenjivati na konkretnom području godinu dana od dana primitka obavijesti od strane Glavnog tajnika.

Članak 41.

REVIZIJA

1. Svaka država ugovornica može u bilo kojem trenutku zahtijevati reviziju ove Konvencije slanjem obavijesti Glavnom tajniku Ujedinjenih naroda.
2. Glavna skupština Ujedinjenih naroda po potrebi preporuča korake koje je potrebno poduzeti u odnosu na spomenuti zahtjev.

Članak 42.

OBAVIJESTI

GLAVNOG TAJNIKA UJEDINJENIH NARODA

Glavni tajnik Ujedinjenih naroda obavještava sve članice Ujedinjenih naroda i države nečlanice navedene u članku 35. o sljedećim pojedinostima:

- (a) potpisivanju, ratifikaciji i pristupanjima na temelju članka 16;
- (b) izjavama i obavijestima na temelju članka 36;
- (c) o rezervama i njihovom povlačenju na temelju članka 38;
- (d) o datumu stupanja na snagu ove Konvencije na temelju članka 39;
- (e) o otkazivanju i obavještavanju na temelju članka 40;

(f) o zahtjevima za reviziju na temelju članka 41.

U POTVRDU TOGA, niže potpisani opunomoćenici potpisali su ovu Konvenciju u ime svojih Vlada.

SASTAVLJENO u New Yorku, ovog dvadeset i osmog dana rujna, tisućdevetstopedesetičetvrte, u jednom primjerku, čiji su engleski, francuski i španjolski tekstovi jednako mjerodavni te se pohranjuju u arhiv Ujedinjenih naroda, a njihove ovjerene preslike dostavljaju se svim članicama Ujedinjenih naroda i državama nečlanicama navedenim u članku 35. ove Konvencije.

DODATAK

Stavak 1.

1. Putna isprava iz članka 28. ove Konvencije sadrži podatak da je vlasnik osoba bez državljanstva u smislu Konvencije od 28. rujna 1954.
2. Putna isprava je sastavljena na najmanje dva jezika od kojih jedan mora biti engleski ili francuski.
3. Države ugovornice su dužne razmotriti mogućnost prihvaćanja putne isprave prema priloženom obrascu.

Stavak 2.

Ovisno o propisima države izdavanja, djeca mogu biti upisana u putnu ispravu jednog od roditelja ili, u iznimnim okolnostima, u putnu ispravu neke druge odrasle osobe.

Stavak 3.

Pristojba koja se plaća za izdavanje putne isprave ne smije prelaziti najnižu tarifu koja se plaća kod izdavanja nacionalnih putovnica.

Stavak 4.

Osim u posebnim i iznimnim slučajevima, putna isprava vrijedi za najveći mogući broj zemalja.

Stavak 5.

Putna isprava vrijedi najmanje tri mjeseca i najviše dvije godine.

Stavak 6.

1. Obnavljanje ili produženje valjanosti putne isprave je u nadležnosti tijela koje ju je izdalo, ako vlasnik nije ostvario zakoniti boravak na državnom području neke druge države te zakonito boravi na tom državnom području. Izdavanje nove isprave je pod istim uvjetima u nadležnosti vlasti koje su izdale staru ispravu.
2. Diplomatska ili konzularna tijela mogu biti ovlaštena produžiti valjanost putnih isprava izdanih od strane njihovih vlasti za najdulje šest mjeseci.
3. Države ugovornice s posebnom blagonaklonošću pristupaju obnavljanju ili produženju valjanosti putnih isprava ili izdavanju novih putnih isprava osobama bez državljanstva koje više zakonito ne borave na njihovu državnom području i koje nisu u mogućnosti dobiti putne isprave od države u kojoj zakonito borave.

Stavak 7.

Države ugovornice priznaju valjanost putnih isprava izdanih u skladu s odredbama članka 28. ove Konvencije.

Stavak 8.

Nadležne vlasti države u koju osoba bez državljanstva želi otići, ako su spremne prihvatiti dotičnu osobu, ali zahtijevaju vizu, istu će unijeti u putnu ispravu te osobe.

Stavak 9.

1. Države ugovornice izdaju tranzitne vize osobama bez državljanstva koje su već dobile vizu za područje njihovoga konačnog odredišta.
2. Izdavanje takvih viza može se odbiti iz razloga zbog kojih se odbijaju vize bilo kojem strancu.

Stavak 10.

Pristojbe za izdavanje izlaznih, ulaznih ili tranzitnih viza ne prelaze najnižu tarifu koja se plaća za vize u stranim putovnicama.

Stavak 11.

Ako osoba bez državljanstva zakonito preuzme boravište na području druge države ugovornice, odgovornost za izdavanje nove putne isprave, pod uvjetima iz članka 28, pripada nadležnim vlastima tog područja kojima osoba bez državljanstva ima pravo podnijeti zahtjev.

Stavak 12.

Vlasti koje izdaju novu putnu ispravu, zadržavaju staru i vraćaju je državi koja ju je izdala, ako je u staroj putnoj ispravi navedeno da mora biti vraćena; u protivnom se stara putna isprava oduzima i poništava.

Stavak 13.

1. Putna isprava izdana u skladu s člankom 28. ove Konvencije, ako ne sadrži suprotnu napomenu, omogućava vlasniku da se u bilo kojem trenutku tijekom njezine valjanosti vrati na područje države koja je ispravu izdala. U svakom slučaju, razdoblje tijekom kojeg se vlasnik isprave može vratiti u državu koja je ispravu izdala ne smije biti kraće od tri mjeseca, osim ako država u koju osoba bez državljanstva želi putovati ne inzistira na putnoj ispravi koja joj jamči pravo na povratak.
2. U skladu s odredbama prethodnog podstavka, država ugovornica može zahtijevati od vlasnika isprave udovoljavanje formalnostima koje su propisane u pogledu izlaska ili povratka na njezino državno područje.

Stavak 14.

Osim uvjeta iz stavka 13, odredbe ovog Dodatka ne utječu ni na koji način na zakone i propise koji uređuju uvjete prihvata, tranzita, boravka ili nastanjenja ili napuštanja državnog područja država ugovornica.

Stavak 15.

Izdavanje isprave, kao ni napomene koje ona sadrži, ne određuju i ne utječu na status vlasnika, posebice u pogledu državljanstva.

Stavak 16.

Izdavanje isprave ni na koji način ne daje pravo njezinom vlasniku na zaštitu diplomatskih ili konzularnih vlasti zemlje izdavanja i ne prenosi ipso facto na njih pravo pružanja zaštite.

PRILOG

Ogledni primjerak putne isprave

Preporuča se isprava u obliku knjižice (otprilike 15 x 10 centimetara) koja se tiska tako da se odmah može uočiti svako eventualno brisanje ili mijenjanje kemijskim ili bilo kojim drugim sredstvom te da se riječi „Konvencija od 28. rujna 1954.“ tiskaju u nizu na svakoj stranici i na jeziku države koja izdaje putnu ispravu.

(Korice knjižice)
PUTNA ISPRAVA
(Konvencija od 28. rujna 1954.)

Br: .....

(1)
PUTNA ISPRAVA
(Konvencija od 28. rujna 1954.)

Ova isprava ističe dana .....
osim ako se njezina valjanost ne produži ili ne obnovi.
Prezime .....
Ime(na) .....
U pratnji ..... djeteta (djece).

1. Ova isprava izdaje se isključivo s ciljem da vlasniku posluži umjesto nacionalne putovnice. Ona ne dovodi u pitanje i ni na koji način ne utječe na državljanstvo vlasnika.
2. Vlasnik putne isprave se ima pravo vratiti u .....
[ovdje navesti zemlju čije vlasti izdaju ispravu] dana ili prije .....
osim ako u nastavku nije naveden neki kasniji datum. [Razdoblje tijekom kojeg je vlasniku dopušten povratak ne smije biti kraće od tri mjeseca, osim ako zemlja u koju vlasnik namjerava putovati ne inzistira da se na putnoj ispravi

označi pravo na povratak.]

3. Ako vlasnik prihvati boravak u nekoj drugoj državi osim one koja je izdala ovu ispravu, u slučaju da želi ponovo putovati, mora od nadležnih vlasti svoje zemlje boravka zatražiti novu ispravu. [vlasti koje izdaju novu ispravu zadržavaju staru i vraćaju je vlastima koje su je izdale.]⁽¹⁾

(ova isprava ima 32 stranice ne računajući korice)

---

(2)

Mjesto i datum rođenja .....

Zanimanje .....

Sadašnje boravište .....

*Djevojačko prezime i ime(na) supruge .....

.....

*Prezime i ime(na) supruge .....

.....

Osobni podaci

Visina .....

Kosa .....

Boja očiju .....

Nos .....

Oblik lica .....

Boja kože .....

Posebni znaci .....

Prezime	Djeca koja prate vlasnika putne isprave		Spol
	Ime(na)	Mjesto i datum rođenja	
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....

*Precrtaj nepotrebno.

(ova isprava sadrži 32 stranice ne računajući korice)

---

(1) Rečenicu u zagradi ubacuju države koje to žele.

(3)

Fotografija vlasnika putne isprave i pečat tijela koje izdaje ispravu
Otisci prstiju vlasnika (ako je potrebno)

Potpis vlasnika putne isprave.....

(Ova isprava ima 32 stranice ne računajući korice)

---

(4)

1. Ova putna isprava vrijedi za sljedeće zemlje: .....

.....

2. Isprava ili isprave na osnovu kojih se izdaje ova putna isprava: .....

.....

Mjesto izdavanja: .....

Datum izdavanja: .....

Potpis i pečat tijela
koje izdaje ispravu:

Naplaćena pristojba:

(ova isprava ima 32 stranice ne računajući korice)

---

(5)

Produženje ili obnavljanje valjanosti

Naplaćena pristojba: od .....

do .....

Sačinjeno u..... Datum.....

Potpis i pečat tijela koje je
produžilo ili obnovilo
valjanost isprave:

Produženje ili obnavljanje valjanosti:

Naplaćena pristojba: od .....

Sačinjeno u: ..... do..... Datum: .....
Potpis i pečat tijela koje je
produžilo ili obnovilo
valjanost isprave:

(ova isprava ima 32 stranice ne računajući korice)

---

(6)

Produženje ili obnavljanje valjanosti:
Naplaćena pristojba: od .....
do.....
Sačinjeno u: ..... Datum: .....
Potpis i pečat tijela koje je
produžilo ili obnovilo
valjanost isprave:

Produženje ili obnavljanje valjanosti:
Naplaćena pristojba: od .....
do.....
Sačinjeno u: ..... Datum: .....
Potpis i pečat tijela koje je
produžilo ili obnovilo
valjanost isprave:

(ova isprava ima 32 stranice ne računajući korice)

(7-32)

Vize

Ime vlasnika putne isprave mora se ponoviti na svakoj vizi.

(ova isprava ima 32 stranice ne računajući korice)

(This document contains 32 pages, exclusive of cover.)

To.....
Done at .....
Date .....
Signature and stamp of authority
extending or renewing the validity of
the document:

(6)

Extension or renewal of validity

Fee paid: From .....

To.....

Done at .....
Date .....
Signature and stamp of authority
extending or renewing the validity of
the document:

Extension or renewal of validity

Fee paid: From .....

To.....

Done at .....
Date .....
Signature and stamp of authority
extending or renewing the validity of
the document:

(This document contains 32 pages, exclusive of cover.)

(7-32)

Visas

The name of the holder of the document must be repeated in each visa.
(This document contains 32 pages, exclusive of cover.)

(5)

Extension or renewal of validity

Fee paid: From .....

Extension or renewal of validity

the document:
 extending or renewing the validity of
 Signature and stamp of authority
 Done at ..... Date .....
 To .....
 From ..... Fee paid:

(4)

(This document contains 32 pages, exclusive of cover.)

Fee paid: .....

Issued at ..... Date .....

Signature and stamp of authority
 issuing the document:

1. This document is valid for the following countries: .....

2. Document or documents on the basis of which the present document is issued: .....

(3)

(This document contains 32 pages, exclusive of cover.)

Signature of holder .....

Photograph of holder and stamp of issuing authority
 Finger-prints of holder (if required)

the country to which the holder proposes to travel does not insist on the travel document according the right of re-entry.]

3. Should the holder take up residence in a country other than that which issued the present document, he must, if he wishes to travel again, apply to the competent authorities of his country of residence for a new document. [The old travel document shall be withdrawn by the authority issuing the new document and returned to the authority which issued it.]⁽¹⁾

(This document contains 32 pages, exclusive of cover.)

(2)

Place and date of birth .....
Occupation .....
Present residence .....
*Maiden name and forename(s) of wife .....
*Name and forename(s) of husband .....
.....

Description

Height .....
Hair .....
Colour of eyes .....
Nose .....
Shape of face .....
Complexion .....
Special peculiarities .....

Children accompanying holder

Name Forename(s) Place and date of birth Sex

.....
.....
.....

*Strike out whichever does not apply

(This document contains 32 pages, exclusive of cover.)

(1) The sentence in brackets to be inserted by Governments which so desire.

It is recommended that the document be in booklet form (approximately 15 x 10 centimetres), that it be so printed that any erasure or alteration by chemical or other means can be readily detected, and that the words "Convention of 28 September 1954" be printed in continuous repetition on each page, in the language of the issuing country.

(Cover of booklet)
TRAVEL DOCUMENT
(Convention of 28 September 1954)

No. ....

(1)

TRAVEL DOCUMENT
(Convention of 28 September 1954)

This document expires on ..... unless its validity is extended or renewed.

Name .....
Forename(s) .....
Accompanied by ..... child (children).

1. This document is issued solely with a view to providing the holder with a travel document which can serve in lieu of a national passport. It is without prejudice to and in no way affects the holder's nationality.

2. The holder is authorized to return to ..... [state here the country whose authorities are issuing the document] on or before ..... unless some later date is hereafter specified. [The period during which the holder is allowed to return must not be less than three months except when

The issue of the document does not in any way entitle the holder to the protection of the diplomatic or consular authorities of the country of issue, and does not *ipso facto* confer on these authorities a right of protection.

Paragraph 16

Neither the issue of the document nor the entries made thereon determine or affect the status of the holder, particularly as regards nationality.

Paragraph 15

Subject only to the terms of paragraph 13, the provisions of this Schedule in no way affect the laws and regulations governing the conditions of admission to, transit through, residence and establishment in, and departure from, the territories of the Contracting States.

Paragraph 14

2. Subject to the provisions of the preceding sub-paragraph, a Contracting State may require the holder of the document to comply with such formalities as may be prescribed in regard to exit from or return to its territory.

1. A travel document issued in accordance with article 28 of this Convention shall, unless it contains a statement to the contrary, entitle the holder to re-enter the territory of the issuing State at any time during the period of its validity. In any case the period during which the holder may return to the country issuing the document shall not be less than three months, except when the country to which the stateless person proposes to travel does not insist on the travel document according the right of re-entry.

Paragraph 13

The authority issuing a new document shall withdraw the old document and shall return it to the country of issue if it is stated in the document that it should be so returned; otherwise it shall withdraw and cancel the document.

Paragraph 12

When a stateless person has lawfully taken up residence in the territory of another Contracting State, the responsibility for the issue of a new document, under the terms and conditions of article 28 shall be that of the competent authority of that territory, to which the stateless person shall be entitled to apply.

Paragraph 11

The fees for the issue of exit, entry or transit visas shall not exceed the lowest scale of charges for visas on foreign passports.

Paragraph 10

The document shall have a validity of not less than three months and not more than two years.

Paragraph 5

1. The renewal or extension of the validity of the document is a matter for the authority which issued it, so long as the holder has not established lawful residence in another territory and resides lawfully in the territory of the said authority. The issue of a new document is, under the same conditions, a matter for the authority which issued the former document.

2. Diplomatic or consular authorities may be authorized to extend, for a period not exceeding six months, the validity of travel documents issued by their Governments.

3. The Contracting States shall give sympathetic consideration to renewing or extending the validity of travel documents or issuing new documents to stateless persons no longer lawfully resident in their territory who are unable to obtain a travel document from the country of their lawful residence.

Paragraph 7

The Contracting States shall recognize the validity of the documents issued in accordance with the provisions of article 28 of this Convention.

Paragraph 8

The competent authorities of the country to which the stateless person desires to proceed shall, if they are prepared to admit him and if a visa is required, affix a visa on the document of which he is the holder.

Paragraph 9

1. The Contracting States undertake to issue transit visas to stateless persons who have obtained visas for a territory of final destination.

2. The issue of such visas may be refused on grounds which would justify refusal of a visa to any alien.

SCHEDULE

Paragraph 1

1. The travel document referred to in article 28 of this Convention shall indicate that the holder is a stateless person under the terms of the Convention of 28 September 1954.

2. The document shall be made out in at least two languages, one of which shall be English or French.

3. The Contracting States will consider the desirability of adopting the model travel document attached hereto.

Paragraph 2

Subject to the regulations obtaining in the country of issue, children may be included in the travel document of a parent or, in exceptional circumstances, of another adult.

Paragraph 3

The fees charged for issue of the document shall not exceed the lowest scale of charges for national passports.

Paragraph 4

Save in special or exceptional cases, the document shall be made valid for the largest possible number of countries.

IN FAITH WHEREOF the undersigned, duly authorized, have signed this Convention on behalf of their respective Governments.

DONE at New York, this twenty-eighth day of September, one thousand nine hundred and fifty-four, in a single copy, of which the English, French and Spanish texts are equally authentic and which shall remain deposited in the archives of the United Nations, and certified true copies of which shall be delivered to all Members of the United Nations and to the non-Member States referred to in article 35.

- (f) Of requests for revision in accordance with article 41.
- (e) Of denunciations and notifications in accordance with article 40;

- (a) Of signatures, ratifications and accessions in accordance with article 35;
- (b) Of declarations and notifications in accordance with article 36;
- (c) Of reservations and withdrawals in accordance with article 38;
- (d) Of the date on which this Convention will come into force in accordance with article 39;
- The Secretary-General of the United Nations shall inform all Members of the United Nations and non-Member States referred to in article 35:

THE SECRETARY-GENERAL OF THE UNITED NATIONS

NOTIFICATIONS BY

Article 42

2. The General Assembly of the United Nations shall recommend the steps, if any, to be taken in respect of such request.
1. Any Contracting State may request revision of this Convention at any time by a notification addressed to the Secretary-General of the United Nations.

REVISION

Article 41

3. Any State which has made a declaration or notification under article 36 may, at any time thereafter, by a notification to the Secretary-General of the United Nations, declare that the Convention shall cease to extend to such territory one year after the date of receipt of the notification by the Secretary-General.
2. Such denunciation shall take effect for the Contracting State concerned one year from the date upon which it is received by the Secretary-General of the United Nations.
1. Any Contracting State may denounce this Convention at any time by a notification addressed to the Secretary-General of the United Nations.

DENUNCIATION

Article 40

1. This Convention shall come into force on the ninetieth day following the day of deposit of the sixth instrument of ratification or accession.
2. For each State ratifying or acceding to the Convention after the deposit of the sixth instrument of ratification or accession, the Convention shall enter into force on the ninetieth day following the date of deposit by such State of its instrument of ratification or accession.

ENTRY INTO FORCE

Article 39

1. At the time of signature, ratification or accession, any State may make reservations to articles of the Convention other than to articles 1, 3, 4, 16 (1) and 33 to 42 inclusive.
2. Any State making a reservation in accordance with paragraph 1 of this article may at any time withdraw the reservation by a communication to that effect addressed to the Secretary-General of the United Nations.

RESERVATIONS

Article 38

- (c) A Federal State Party to this Convention shall, at the request of any other Contracting State transmitted through the Secretary-General of the United Nations, supply a statement of the law and practice of the Federation and its constituent units in regard to any particular provision of the Convention showing the extent to which effect has been given to that provision by legislative or other action.
- (b) With respect to those articles of this Convention that come within the legislative jurisdiction of constituent States, provinces or cantons which are not, under the constitutional system of the Federation, bound to take legislative action, the Federal Government shall bring such articles with a favourable recommendation to the notice of the appropriate authorities of States, provinces or cantons at the earliest possible moment;

INFORMATION ON NATIONAL LEGISLATION

Article 33

The Contracting States shall communicate to the Secretary-General of the United Nations the laws and regulations which they may adopt to ensure the application of this Convention.

SETTLEMENT OF DISPUTES

Article 34

Any dispute between Parties to this Convention relating to its interpretation or application, which cannot be settled by other means, shall be referred to the International Court of Justice at the request of any one of the parties to the dispute.

SIGNATURE, RATIFICATION AND ACCESSION

1. This Convention shall be open for signature at the Headquarters of the United Nations until 31 December 1955.

2. It shall be open for signature on behalf of:

- (a) Any State Member of the United Nations;
- (b) Any other State invited to attend the United Nations Conference on the Status of Stateless Persons; and
- (c) Any State to which an invitation to sign or to accede may be addressed by the General Assembly of the United Nations.

may be and which are necessary for their resettlement in another country to which they have been admitted.

Article 31

EXPULSION

1. The Contracting States shall not expel a stateless person lawfully in their territory save on grounds of national security or public order.

2. The expulsion of such a stateless person shall be only in pursuance of a decision reached in accordance with due process of law. Except where compelling reasons of national security otherwise require, the stateless person shall be allowed to submit evidence to clear himself, and to appeal to and be represented for the purpose before competent authority or a person or persons specially designated by the competent authority.

3. The Contracting States shall allow such a stateless person a reasonable period within which to seek legal admission into another country. The Contracting States reserve the right to apply during that period such internal measures as they may deem necessary.

Article 32

NATURALIZATION

The Contracting States shall as far as possible facilitate the assimilation and naturalization of stateless persons. They shall in particular make every effort to expedite naturalization proceedings and to reduce as far as possible the charges and costs of such proceedings.

2. A Contracting State shall give sympathetic consideration to the application of stateless persons for permission to transfer assets wherever they permit stateless persons to transfer assets which they have brought into its territory, to another country where they have been admitted for the purposes of resettlement.

1. A Contracting State shall, in conformity with its laws and regulations, permit stateless persons to transfer assets which they have brought into its territory, to another country where they have been admitted for the purposes of resettlement.

TRANSFER OF ASSETS

Article 30

2. Nothing in the above paragraph shall prevent the application to stateless persons of the laws and regulations concerning charges in respect of the issue to aliens of administrative documents including identity papers.

2. Nothing in the above paragraph shall prevent the application to stateless persons of the laws and regulations concerning charges in respect of the issue to aliens of administrative documents including identity papers.

1. The Contracting States shall not impose upon stateless persons duties, charges or taxes, of any description whatsoever, other or higher than those which are or may be levied on their nationals in similar situations.

FISCAL CHARGES

Article 29

The Contracting States shall issue to stateless persons lawfully staying in their territory travel documents for the purpose of travel outside their territory, unless compelling reasons of national security or public order otherwise require, and the provisions of the Schedule to this Convention shall apply with respect to such documents. The Contracting States may issue such a travel document to any other stateless person in their territory; they shall in particular give sympathetic consideration to the issue of such a travel document to stateless persons in their territory who are unable to obtain a travel document from the country of their lawful residence.

TRAVEL DOCUMENTS

Article 28

The Contracting States shall issue identity papers to any stateless person in their territory who does not possess a valid travel document.

IDENTITY PAPERS

Article 27

ADMINISTRATIVE ASSISTANCE

Article 25

1. When the exercise of a right by a stateless person would normally require the assistance of authorities of a foreign country to whom he cannot have recourse, the Contracting State in whose territory he is residing shall arrange that such assistance be afforded to him by their own authorities.

2. The authority or authorities mentioned in paragraph 1 shall deliver or cause to be delivered under their supervision to stateless persons such documents or certifications as would normally be delivered to aliens by or through their national authorities.

3. Documents or certifications so delivered shall stand in the stead of the official instruments delivered to aliens by or through their national authorities and shall be given credence in the absence of proof to the contrary.

4. Subject to such exceptional treatment as may be granted to indigent persons, fees may be charged for the services mentioned herein, but such fees shall be moderate and commensurate with those charged to nationals for similar services.

5. The provisions of this article shall be without prejudice to articles 27 and 28.

FREEDOM OF MOVEMENT

Article 26

Each Contracting State shall accord to stateless persons lawfully in its territory the right to choose their place of residence and to move freely within its territory, subject to any regulations applicable to aliens generally in the same circumstances.

3. The Contracting States shall extend to stateless persons the benefits of agreements concluded between them, or which may be concluded between them in the future, concerning the maintenance of acquired rights and rights in the process of acquisition in regard to social security, subject only to the conditions which apply to nationals of the States signatory to the agreements in question.

4. The Contracting States will give sympathetic consideration to extending to stateless persons so far as possible the benefits of similar agreements which may at any time be in force between such Contracting States and non-contracting States.

The Contracting States shall accord to stateless persons lawfully staying in their territory the same treatment with respect to public relief and assistance as is accorded to their nationals.

PUBLIC RELIEF

Article 23

1. The Contracting States shall accord to stateless persons lawfully staying in their territory the same treatment as is accorded to nationals in respect of the following matters:

(a) In so far as such matters are governed by laws or regulations or are subject to the control of administrative authorities: remuneration, including family allowances where these form part of remuneration, hours of work, overtime arrangements, holidays with pay, restrictions on home work, minimum age of employment, apprenticeship and training, women's work and the work of young persons, and the enjoyment of the benefits of collective bargaining;

(b) Social security (legal provisions in respect of employment, injury, occupational diseases, maternity, sickness, disability, old age, death, unemployment, family responsibilities and any other contingency which, according to national laws or regulations, is covered by a social security scheme), subject to the following limitations:

(i) There may be appropriate arrangements for the maintenance of acquired rights and rights in course of acquisition;

(ii) National laws or regulations of the country of residence may prescribe special arrangements concerning benefits or portions of benefits which are payable wholly out of public funds, and concerning allowances paid to persons who do not fulfil the contribution conditions prescribed for the award of a normal pension.

2. The right to compensation for the death of a stateless person resulting from employment injury or from occupational disease shall not be affected by the fact that the residence of the beneficiary is outside the territory of the Contracting State.

RATIONING

Article 20

Where a rationing system exists, which applies to the population at large and regulates the general distribution of products in short supply, stateless persons shall be accorded the same treatment as nationals.

HOUSING

Article 21

As regards housing, the Contracting States, in so far as the matter is regulated by laws or regulations or is subject to the control of public authorities, shall accord to stateless persons lawfully staying in their territory treatment as favourable as possible and, in any event, not less favourable than that accorded to aliens generally in the same circumstances.

PUBLIC EDUCATION

Article 22

1. The Contracting States shall accord to stateless persons the same treatment as is accorded to nationals with respect to elementary education.

2. The Contracting States shall accord to stateless persons treatment as favourable as possible and, in any event, not less favourable than that accorded to aliens generally in the same circumstances, with respect to education other than elementary education and, in particular, as regards access to studies, the recognition of foreign school certificates, diplomas and degrees, the remission of fees and charges and the award of scholarships.

Each Contracting State shall accord to stateless persons lawfully staying in their territory who hold diplomas recognized by the competent authorities of that State, and who are desirous of practising a liberal profession, treatment as favourable as possible and, in any event, not less favourable than that accorded to aliens generally in the same circumstances.

LIBERAL PROFESSIONS

Article 19

The Contracting States shall accord to a stateless person lawfully in their territory treatment as favourable as possible and, in any event, not less favourable than that accorded to aliens generally in the same circumstances, as regards the right to engage on his own account in agriculture, industry, handicrafts and commerce and to establish commercial and industrial companies.

SELF-EMPLOYMENT

Article 18

2. The Contracting States shall give sympathetic consideration to assimilating the rights of all stateless persons with regard to wage-earning employment to those of nationals, and in particular of those stateless persons who have entered their territory pursuant to programmes of labour recruitment or under immigration schemes.

1. The Contracting States shall accord to stateless persons lawfully staying in their territory treatment as favourable as possible and, in any event, not less favourable than that accorded to aliens generally in the same circumstances, as regards the right to engage in wage-earning employment.

WAGE-EARNING EMPLOYMENT

Article 17

CHAPTER III: Gainful Employment

of that country. In the territory of any other Contracting State, he shall be accorded the same protection as is accorded in that territory to nationals of the country in which he has his habitual residence.

Article 15

RIGHT OF ASSOCIATION

As regards non-political and non-profit-making associations and trade unions the Contracting States shall accord to stateless persons lawfully staying in their territory treatment as favourable as possible, and in any event, not less favourable than that accorded to aliens generally in the same circumstances.

ACCESS TO COURTS

Article 16

1. A stateless person shall have free access to the Courts of Law on the territory of all Contracting States.

2. A stateless person shall enjoy in the Contracting State in which he has his habitual residence the same treatment as a national in matters pertaining to access to the Courts, including legal assistance and exemption from *cautio judicatum solvi*.

3. A stateless person shall be accorded in the matters referred to in paragraph 2 in countries other than that in which he has his habitual residence the treatment granted to a national of the country of his habitual residence.

CHAPTER II: Juridical Status

PERSONAL STATUS

Article 12

1. The personal status of a stateless person shall be governed by the law of the country of his domicile or, if he has no domicile, by the law of the country of his residence.

2. Rights previously acquired by a stateless person and dependent on personal status, more particularly rights attaching to marriage, shall be respected by a Contracting State, subject to compliance, if this be necessary, with the formalities required by the law of that State, provided that the right in question is one which would have been recognized by the law of that State had he not become stateless.

MOVABLE AND IMMOVABLE PROPERTY

Article 13

The Contracting States shall accord to a stateless person treatment as favourable as possible and, in any event, not less favourable than that accorded to aliens generally in the same circumstances, as regards the acquisition of movable and immovable property and other rights pertaining thereto, and to leases and other contracts relating to movable and immovable property.

ARTISTIC RIGHTS AND INDUSTRIAL PROPERTY

Article 14

In respect of the protection of industrial property, such as inventions, designs or models, trade marks, trade names, and of rights in literary, artistic and scientific works, a stateless person shall be accorded in the country in which he has his habitual residence the same protection as is accorded to nationals

In the case of stateless persons regularly serving as crew members on board a ship flying the flag of a Contracting State, that State shall give sympathetic consideration to their establishment on its territory and the issue of travel documents to them or their temporary admission to its territory particularly with a view to facilitating their establishment in another country.

STATELESS SEAMEN

Article 11

2. Where a stateless person has been forcibly displaced during the Second World War from the territory of a Contracting State and has, prior to the date of entry into force of this Convention, returned there for the purpose of taking up residence, the period of residence before and after such enforced displacement shall be regarded as one uninterrupted period for any purposes for which uninterrupted residence is required.

1. Where a stateless person has been forcibly displaced during the Second World War and removed to the territory of a Contracting State, and is resident there, the period of such enforced sojourn shall be considered to have been lawful residence within that territory.

CONTINUITY OF RESIDENCE

Article 10

Nothing in this Convention shall prevent a Contracting State, in time of war or other grave and exceptional circumstances, from taking provisionally measures which it considers to be essential to the national security in the case of a particular person, pending a determination by the Contracting State that that person is in fact a stateless person and that the continuance of such measures is necessary in his case in the interests of national security.

PROVISIONAL MEASURES

Article 9

With regard to exceptional measures which may be taken against the person, property or interests of nationals or former nationals of a foreign State, the Contracting States shall not apply such measures to a stateless person solely on account of his having previously possessed the nationality of the foreign State in question. Contracting States which, under their legislation, are prevented from applying the general principle expressed in this article shall, in appropriate cases, grant exemptions in favour of such stateless persons.

EXEMPTION FROM EXCEPTIONAL MEASURES

Article 8

The provisions of paragraphs 2 and 3 apply both to the rights and benefits referred to in articles 13, 18, 19, 21 and 22 of this Convention and to rights and benefits for which this Convention does not provide.

4. The Contracting States shall consider favourably the possibility of according to stateless persons, in the absence of reciprocity, rights and benefits beyond those to which they are entitled according to paragraphs 2 and 3, and to extending exemption from reciprocity to stateless persons who do not fulfil the conditions provided for in paragraphs 2 and 3.

3. Each Contracting State shall continue to accord to stateless persons the rights and benefits to which they were already entitled, in the absence of reciprocity, at the date of entry into force of this Convention for that State.

2. After a period of three years' residence, all stateless persons shall enjoy exemption from legislative reciprocity in the territory of the Contracting States.

1. Except where this Convention contains more favourable provisions, a Contracting State shall accord to stateless persons the same treatment as is accorded to aliens generally.

EXEMPTION FROM RECIPROcity

Article 7

For the purpose of this Convention, the term “in the same circumstances” implies that any requirements (including requirements as to length and conditions of sojourn or residence) which the particular individual would have to fulfil for the enjoyment of the right in question, if he were not a stateless person, must be fulfilled by him, with the exception of requirements which by their nature a stateless person is incapable of fulfilling.

THE TERM “IN THE SAME CIRCUMSTANCES”

Article 6

Nothing in this Convention shall be deemed to impair any rights and benefits granted by a Contracting State to stateless persons apart from this Convention.

RIGHTS GRANTED APART FROM THIS CONVENTION

Article 5

The Contracting States shall accord to stateless persons within their territories treatment at least as favourable as that accorded to their nationals with respect to freedom to practise their religion and freedom as regards the religious education of their children.

RELIGION

Article 4

The Contracting States shall apply the provisions of this Convention to stateless persons without discrimination as to race, religion or country of origin.

NON-DISCRIMINATION

Article 3

Every stateless person has duties to the country in which he finds himself, which require in particular that he conform to its laws and regulations as well as to measures taken for the maintenance of public order.

GENERAL OBLIGATIONS

Article 2

CHAPTER I: General Provisions

Article I

DEFINITION OF THE TERM "STATELESS PERSON"

1. For the purpose of this Convention, the term "stateless person" means a person who is not considered as a national by any State under the operation of its law.

2. This Convention shall not apply:

(i) To persons who are at present receiving from organs or agencies of the United Nations other than the United Nations High Commissioner for Refugees protection or assistance so long as they are receiving such protection or assistance;

(ii) To persons who are recognized by the competent authorities of the country in which they have taken residence as having the rights and obligations which are attached to the possession of the nationality of that country;

(iii) To persons with respect to whom there are serious reasons for considering that:

(a) They have committed a crime against peace, a war crime, or a crime against humanity, as defined in the international instruments drawn up to make provisions in respect of such crimes;

(b) They have committed a serious non-political crime outside the country of their residence prior to their admission to that country;

(c) They have been guilty of acts contrary to the purposes and principles of the United Nations.

CONVENTION
relating to the Status of Stateless Persons

Preamble

THE HIGH CONTRACTING PARTIES,

CONSIDERING that the Charter of the United Nations and the Universal Declaration of Human Rights approved on 10 December 1948 by the General Assembly of the United Nations have affirmed the principle that human beings shall enjoy fundamental rights and freedoms without discrimination, **CONSIDERING** that the United Nations has, on various occasions, manifested its profound concern for stateless persons and endeavoured to assure stateless persons the widest possible exercise of these fundamental rights and freedoms,

CONSIDERING that only those stateless persons who are also refugees are covered by the Convention relating to the Status of Refugees of 28 July 1951, and that there are many stateless persons who are not covered by that Convention, **CONSIDERING** that it is desirable to regulate and improve the status of stateless persons by an international agreement,

HAVE AGREED as follows:

the Status of Refugees, the 1954 Convention explicitly excludes individuals when there are serious reasons for considering that they have committed a crime against peace, a war crime, a crime against humanity, or a serious non-political crime abroad.

The Office of the United Nations High Commissioner for Refugees has been mandated to assist stateless refugees since it was established on 1 January 1951. Since the 1954 Convention and the 1961 Convention on the Reduction of Statelessness entered into force, a series of General Assembly Resolutions and Conclusions adopted by the Executive Committee of the High Commissioner's Programme have given UNHCR a leadership role in assisting non-refugee stateless persons as a distinct population of persons of concern. UNHCR is tasked to undertake measures to identify, prevent, and reduce statelessness, as well as to promote the protection of stateless persons.

The 1954 Convention relating to the Status of Stateless Persons is of critical importance today as millions of people around the world continue to face serious difficulties because they are stateless. Yet too few States are parties to this instrument. In light of the High Commissioner's call to eradicate statelessness by 2024, UNHCR is renewing its efforts to encourage States to accede to both statelessness treaties. The 1954 Statelessness Convention provides practical solutions for States to address the particular needs of stateless persons that guarantee their security and dignity until their situation can be resolved. It is essential that the provisions of this Convention be widely known and that all stakeholders join UNHCR in promoting increased accessions to the Convention to address the plight of stateless persons worldwide.

Information on accessions to the 1954 Convention relating to the Status of Stateless Persons, the 1961 Convention on the Reduction of Statelessness, as well as other relevant details, may be obtained from UNHCR, or from UNHCR's Refworld website at www.refworld.org/statelessness.html.

Geneva, May 2014

INTRODUCTORY NOTE
by the Office of the
United Nations High Commissioner for Refugees
(UNHCR)

THE UNITED NATIONS GENERAL ASSEMBLY convened a Conference of Plenipotentiaries to draft an international treaty on refugees and stateless persons in 1951. While the Convention relating to the Status of Refugees was adopted that year, international negotiations on the protection needs of stateless persons continued. The Convention relating to the Status of Stateless Persons was adopted on 28 September 1954 and entered into force on 6 June 1960. It establishes a framework for the international protection of stateless persons and is the most comprehensive codification of the rights of stateless persons yet attempted at the international level.

The 1954 Convention's most significant contribution to international law is its definition of a "stateless person" as someone "who is not considered as a national by any State under operation of its law." For those who qualify as stateless persons, the Convention provides important minimum standards of treatment. It requires that stateless persons have the same rights as citizens with respect to freedom of religion and education of their children. For a number of other rights, such as the right of association, the right to employment and to housing, it provides that stateless persons are to enjoy, at a minimum, the same treatment as other non-nationals.

To overcome the profound vulnerability that affects people who are stateless and to help resolve the practical problems they face in their everyday lives, the Convention upholds the right to freedom of movement for stateless persons lawfully on the territory, and requires States to provide them with identity papers and travel documents. The Convention also prohibits the expulsion of stateless persons who are lawfully on the territory of a State Party. Because protection as a stateless person is not a substitute for possession of a nationality, the Convention requires that States facilitate the assimilation and naturalization of stateless persons. Like the 1951 Convention relating to

United Nations High Commissioner for Refugees
by the Office of the
Introductory Note
with an

Text of the 1954 Convention
relating to the Status of Stateless Persons